

BŁONKA (51) *sb f*

błonka (39), **blanka** (8), **blońka** (4); błonka *Murm* (2), *Mymer*¹, *FalZioł* (16), *GlabGad* (8), *KromRozm I*, *SienLek*, *RejWiz*, *BudBib*, *Oczko* (2); blanka *Calep* (7); blońka *SienLek*; błonka : blanka *BartBydż* (2 : 1); błonka : blońka *Mącz* (4 : 3).

-ó- (4), -o- (3); -ó- *Oczko*; -ó- : -o- *Mącz* (3 : 3); a *jasne*.

sg *N* błonka (28). ◇ *G* błonki (3). ◇ *A* błonkę (8). ◇ *I* błonką (1). ◇ *pl N* błonki (2). ◇ *G* błonek (3). ◇ *D* błónk(a)m (1). ◇ *A* błonki (2). ◇ *I* błónkami (2). ◇ *du N* (*cum nm*) błónce (1) *FalZioł V* 16. *Sł stp*, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

Cienka tkanka, powłoka w organizmie ludzkim, zwierzęcym lub roślinnym; membranula Cn (51) : Nietoperz ięft myfz lataiąca, fkrzydła maiącz z błonek *FalZioł IV* 27b; Ma to robaczstwo [*owady*] w tobie nie iaką błonkę ktorey rużanie zwłafzcza od wiatru czyni takowy związek *GlabGad D*, B5; *Involucrum*. Wżiftko to czym nieco bywa obwiyano/ odziewano/ álbo obleczono/ odziecká/ blońká. *Mącz* 507b; *SienLek* 72v, 78v; *Bucea – Blanka na bobie. Calep* 141b.

a. *Opony mózgowe; meninx, membrana cerebri Cn* (2) : Pięć wnętrznich [*zmysłów*] prawie w mozgu maią komori, trzemi subtilnymi błonkami rozdzielone. *GlabGad A5v*.

Zestawienie: »błonka mozgowa«: *Sirasis, huius siriasis*. Zápalenie á zágorzenie mozgu y błonki mozgowej/ á to fie pólpolicie dziecióm przigadza. *Mącz* 396b.

b. *Przezroczysta powłoka otaczająca oko, rogówka (cornea); membrana oculorum, tunica, tunica oculi Cn* (3) : *BartBydż* 64; *Gena folliculus quo oculus integitur*. Błonká ktora oko zákrywa. *Murm* 52.

Zestawienie: »błonka oczu«: Przeto błonka oczu gładka ięft, aby fie w niey podoba wżelkiew rzeczy widomey odraziła *GlabGad B6*.

c. *Bielmo, biaława plama pokrywająca rogówkę oka; pterygium, unguis Cn* (7) : Lekarżftwo na *Cataractę/ Tho* ięft na błonkę ktora bywa miedzy fukienkami ocznymi *FalZioł V* 78v, III 41c, V 79.

Szeregi: »błonka albo bielmo«: Albo ięfliby niemiał brwi/ álbo miałby błonkę abo bielmo ná oku fwoim *BudBib Lev* 21/20.

»katarakta a błonka«: lecz ktoby fłábé z przyrodzenia oczy/ albo owé co kátáráktámi á błónkami porośły/ wodą tą léczyc chćiał/ y wodzie/ y rádzie/ przygáná rychléyfza/ niż oczóm poprává. *Oczko* 14v.

»łuska i błonka«: [*ta wódka*] bielmo z oczu fpadza/ łufkę y błonkę zdziera *FalZioł II* 19d.

W przen (1) : Aby nic inego/ tedy y to wyelka/ iż on wam kfyżey kfyęgi písmá fwyętego z prochu/ ktorým były od wyela lat przypádły/ otárł: A błonkę/ ktorą wam były oczy ku flowu Bożemu zárośły/ zdárł. *KromRozm I L*.

d. *Błona bębenkowa w uchu (membrana tympani)* (3) : Bo fłuch przez ony błonki dziwney fubtylności/ Gdy doydzye do rozumu/ także przypádłości/ Zmiefzawfzy s przyrodzeniem/ muśi mu donośić *RejWiz* 118v.

Zestawienia: »błonka słuchu«: [*natura dała zwierzętom uszy*] Naprzod dla fłuchu, aby tak związek ku wřlyżeniu potrzebny, przechodził wřzyma aże do błonki fłuchu. *GlabGad C*.

»błonka uszna«: gdi płynie [*wilkość*] ku błonkam wřznym/ bywa też fpadnienie ięzyka gdy płynie na podniebienie. *FalZioł V* 8v.

e. *Osierdzie; praecordia Murm, Mymer¹, BartBydg; Mącz, Cn (6)* : Praecordia, talae cordis, Błonki około łercá *Murm* 56; *BartBydg* 121; Przydawa fie też tą niemoc z olchnienia błonek ktore łerce okrążaią *GlabGad* E4v; *Mącz* 65b.

Zestawienie: »błonka sercowa« (2): *Praecordia*. Błonka łercowa *Mymer¹* 23; *BartBydg* 121.

f. *Woreczek żółciowy (1)* : Aczkolwiek w nich [*koniu, mule, ośle, kuku*] nie iest żółć zebrana w błonkę na miełtczu iednim iako v zwierząt inłzich, Włzakoż ona po włzythkim cieie tich zwierząt rozełzła panuie. *GlabGad* E6.

g. *Przepona; diaphragma Mącz, Calep, Cn (3)* : Septum transversum, Przecznia błonká w cieie człowieczym/ odłpodnie wnetrznosci od zwierznych dzieląca. *Mącz* 383d, 84d; *Calep* 318b.

h. *Otrzewna; omentum Mącz, Calep (2)* : *Mącz* 263c; Omentum – Błanka, ktorą okriwa wnetrności. *Calep* [729]b.

i. *Jelita (1)* : bo iefli [...] ielito wiátry rospárté/ błonká wboku zápalóná/ nád miarę ból wielki/ á śmierć potym przynieść może *Oczko* 13.

k. *Hymen; hymen Mącz, Calep; membrana Mącz (2)* : Hymen, membrana quaedam claustrum virginitatis in pudendis muliebribus. Błonká. *Mącz* 160c.

Zestawienie: »błanka panińska«: Hymen – Błanka panińską. *Calep* 493b.

l. *Błony płodowe, pęcherz otaczający płód w łonie matki (7)* : Dzieciátko w żywocie matczynem trzemą błonczkami bywa wwikłano. Pierwłza błonka wierchnia/ łpodnie dwie błoncze *FalZioł* V 15v, V 15v, 16 [3 r.], 20c; z plemienia męłkiego w macici niewiełciey, na przod fie vczyni błonka ktora ono plemię okrąziwłzi w łobie zadzierza *GlabGad* E2v.

m. *Łožysko, w którym znajduje się płód (4)* : iedno telko leżą [*nieczystości*] miedzi macicą á miedzi tą pierwłzą błonką: ktorą zową połacinie łecundina, popołlku Łożiłko. *FalZioł* V 16; trafiaie fie częłto iż po porodzeniu zołtaie ta błonka w żywocie *FalZioł* V 25, V 15v, 26.

n. *Pozostałość pęcherza płodowego na główce niemowlęcia, tzw. 'czepek'; secundae Calep, Cn (1)* : Secundae – Błanka w ktorei fie rodzimę, czepek. *Calep* 961a.

o. *Błona otaczająca mięsień, omięsna (membrana muscularis) (2)* : Musculosus – Pełni błanki. *Calep* 682a; Musculus – Miłzka. Błanka. *Calep* 682a.

Synonimy: *odziecka*; **c.** *białek, białość, bielmo, ćma, katarakta, łuska, makula, mgła, nieczystość, powłoka, ślepotą, zmaza*; **h.** *odziecka*; **l.** *czyn*; **n.** *czepek*.